

Festői Budapest

Grafikák és festmények a reformkortól napjainkig

Corvina Kiadó, 2004.

Ízlés és szemlélet kérdése, hogy aki benne él, mennyire kedveli, mennyire tekinti élhető városnak a mai Budapestet. Ízlés és szemlélet kérdése annak megítélése is, hogyan sáfárkodtunk mindazzal a kinccsel, amelyet ez a város jelent(hetne) az országnak és a világnak; amelyet létrehoztak, felhalmoztak benne az előttünk járó generációk. Juhász Gyula szavával nagy, gyönyörű dáma, Somlyó Zoltánéval cifra, szép, forró, éhes, Kosztolányinak „édes, büszke város, itt minden ifjú s mégis emlék, itt minden új s máris erő”. Mozgalmassága vitathatatlan, mozgalmi már nem mindig és nem feltétlenül azok. Az viszont tagadhatatlan, hogy bőven jutott neki az ezerarcú szépségből, amellyel nagy múltú európai városok tündökölni tudnak, ha egynémely arcára az idők során túl keményen és vastagon rakódott is le a guanó.

Várnai Vera e műve a nagy, gyönyörű dáma ezerarcú szépségéből ad rendkívül vonzó válogatást – ifjabb korszakaiból és a jelenéből egyaránt. A címe nagyon is találó szójáték. Benne a festői egyrészt valóban azt jelenti, hogy művészek láttatásában, festményeik, grafikáik tükrében mutatja meg a hajdani, vagy a mai Budapest

egy-egy részletét – méltó, szép párvaként a Vince Kiadó nemrég megjelent csodálatos városkönyvének a Festők Párizsának. A kötet várostörténetnek és tárlatnak egyaránt kitűnő, mellesleg pedig sokan pironkodva döbbenhetünk rá, hány megismerésre érdemes művész élt és alkotott itt, akiről túl keveset, vagy éppen semmit sem tudunk. És festői az itt látható Budapest a szónak abban az értelmében is, hogy ezek a képek egytől-egyig változatos színeivel és formáival gyönyörködtető látványt nyújtanak. Lehet a mai Budapestet nem szeretni? Óh igen, ha az „érted haragszom, nem ellened” módján is. Lehet az itt látható Budapestet nem szeretni? Semmiképpen sem. Akivel meg akarod kedveltetni ezt a várost, annak add a kezébe Várnai könyvét – hozzá valóban csupa jó, dicsérő jelző illik.

Helytörténeti képtárnak tehát csodálatos, és helytörténeti olvasókönyvnek sem kevésbé jeles. A tematikus besorolásban, jórészt városrészek szerint sorakoztatva megjelenő képekhez érdekes, olvasmányos magyarázatok kapcsolódnak. Ezek nagyon sokat elmondanak a képen látható építményről, környékről, városrészeiről és a kialakulásának történetéről. Az írá-

sokat az teszi igazán kellemessé, hogy belőlük gyakorta ráérünk a hely hajdani, vagy mai hangulatára is. Mindezek mellett természetesen szintúgy szólnak, ha olykor csak egy mondattal is, a művészről, aki a képet alkotta. Akinek megragadta az érdeklődését, ez már elegendő kiindulópont.

A bemutatás nagyobb, átfogó helytörténeti áttekintéssel kezdődik: Budapest nagyváros, amely a 18. század végi várostól a régi dicsőségünk csúcspontjainak megcsillantásán át a városszépészeti nem olyannyira dicsőséges közelmúltig vezet. Ezt követi egy sajátos hangulatú, a 19. századot idéző fejezet: Falusias város. És különösen nagy értéke nekünk, maiaknak, hogy fejezetei felidéznek olyan, sajátos karakterű hajdani városrészeket is, amelyeknek ma még a híre talán él, de a hangulatából már alig maradt valami.

Országmarketing – ha már annyira szeretjük, meg is tanulhatnánk. Így kell bemutatni egy várost, hogy vonzónak lássák. Ebből a könyvből kitűnő városfilm készülhetne, amelyet idegenforgalmi marketing célra is használhatnának.

Osman Péter